

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Відділ зберігання фонду, обслуговування користувачів
і соціокультурної діяльності

#працюємо_для_перемоги

**Відкрита наука в умовах
інтеграції освіти України
до європейського
дослідницького простору
(до Дня науки)**

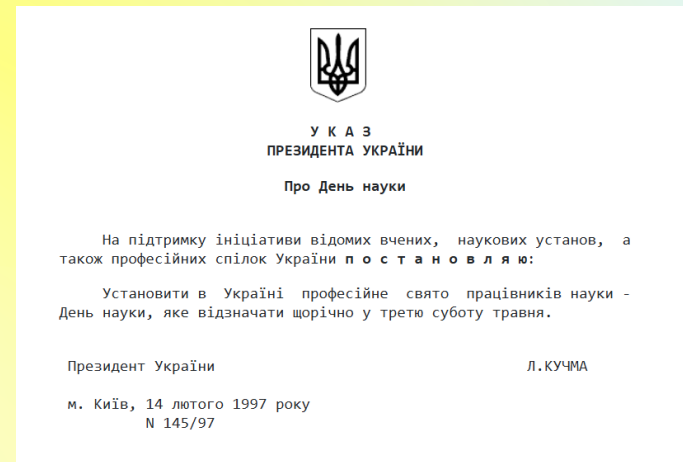
КИЇВ, 2025

День науки в Україні відзначають щорічно в третю суботу травня відповідно до Указу Президента України від 14 лютого 1997 року № 145/97.

Метою відзначення Дня науки є визнання внеску науковців та їхньої дослідницької діяльності, стимулювання наукової ініціативи серед учених та наукових інституцій, підкреслення значущості наукової діяльності для національного розвитку, а також відзначення наукових досягнень українських учених.

У межах цього професійного свята державні органи офіційно вітають науковців і відзначають їхні значні досягнення в науковій сфері преміями, почесними грамотами та іншими видами заохочення.

<https://daytoday.ua/podiya/den-nauky-v-ukraini/>

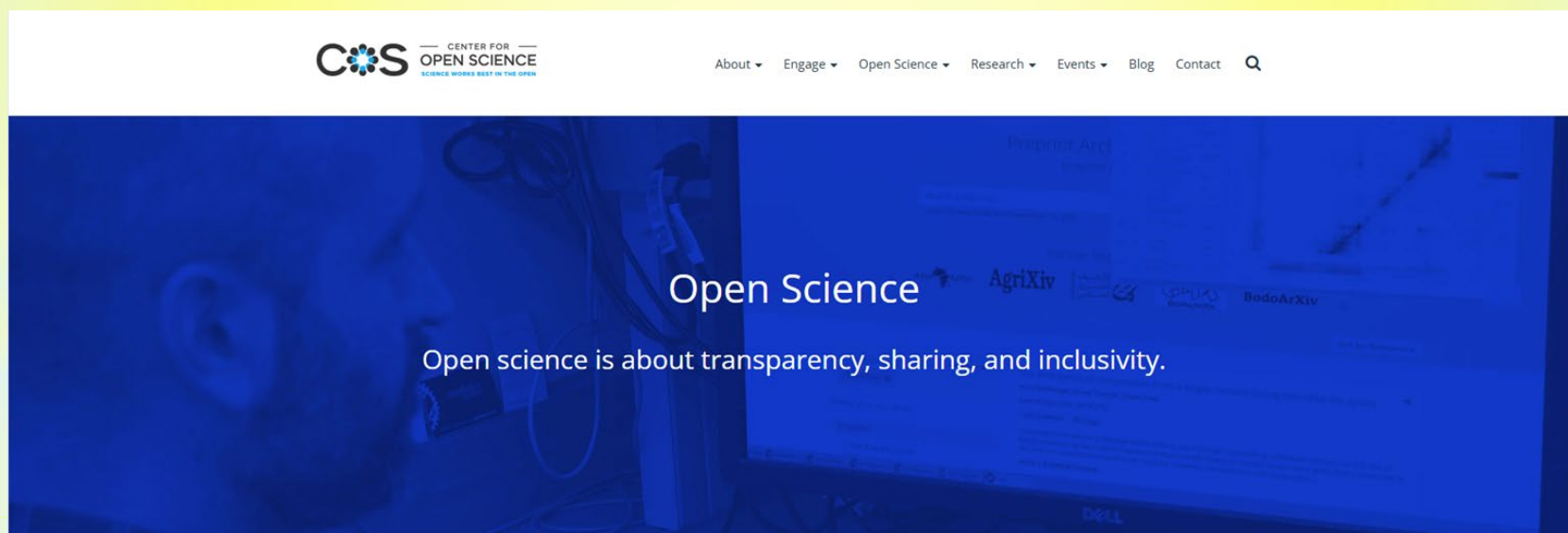

Про День науки [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 14.02.1997 № 145/97 : [редакція від 14.02.1997 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Електрон. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145/97#Text>. – Назва з екрана.

Відкрита наука — це глобальний рух, який у сучасному світі набув особливого значення як рушійна сила прогресу в наукових дослідженнях та освіті.

Основна мета руху полягає в тому, щоб зробити наукові дослідження та їх результати вільно доступними для всіх, сприяючи прискоренню наукового прогресу та зміцненню довіри до результатів досліджень.

Цей рух базується на таких ключових принципах: прозорість, спільне використання та інклюзивність.

<https://www.cos.io/open-science>

Європейський науковий (або дослідницький) простір (англ. *European Research Area, ERA*) є системою науково-дослідних програм інтеграції наукових ресурсів в Європейському Союзі (ЄС).

Найкращим засобом розвитку ERA є обмін стратегіями на національному та регіональному рівнях.

Ключовим моментом у цьому процесі є те, що зацікавлені країни і регіони обмінюються досвідом, отримують практичні знання, а також створюють взаємозв'язок між стратегіями для забезпечення соціальної безпеки дослідників, додаткових стимуляцій приватних досліджень та інновацій, наукової співпраці з третіми країнами тощо.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Європейський_науковий_простір

Нормативно-правова база з питань інтеграції України до європейського дослідницького простору

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ
між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,
Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми
державами-членами, з іншої сторони

(Щодо обсягу тимчасового застосування окремих частин цієї Угоди див. [Вербальну ноту](#))

{Угода ратифікована із заявою Законом [№ 1678-VII від 16.09.2014](#)}

{Щодо тимчасового застосування з 1 січня 2016 року Угоди див. Лист Міністерства закордонних справ [№ 77/14-612/1-2980 від 30.11.2015](#)}

*{Зміни до Угоди див. в Рішеннях
[№ 1/2018 від 14.05.2018](#)
[№ 2/2018 від 14.05.2018](#)
[№ 1/2018 від 02.07.2018](#)
[№ 1/2018 від 21.11.2018](#)}*

{Зміни до Угоди див. в [Рішеннях від 06.06.2019](#)}

{Зміни до Угоди див. в [Угоді від 30.07.2019](#)}

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : ратифіковано із заявою Законом від 16.09.2014 № 1678-VII : ред. від 30.11.2023 // Офіц. вісн. України. 2014. – № 75, т. 1. – Ст. 2125. – Доступно також: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

Про наукову і науково-технічну діяльність
[Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848-
VIII : станом на 09.04.2025 р. // Законодавство України /
Верхов. Рада України. – Електрон. дані. – Київ, 2025. –
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>. – Назва з екрана.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про наукову і науково-технічну діяльність

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25)

*{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 922-VIII від 25.12.2015](#), ВВР, 2016, № 9, ст.89
[№ 1774-VIII від 06.12.2016](#), ВВР, 2017, № 2, ст.25
[№ 2145-VIII від 05.09.2017](#), ВВР, 2017, № 38-39, ст.380
[№ 2148-VIII від 03.10.2017](#), ВВР, 2017, № 40-41, ст.383
[№ 2269-VIII від 18.01.2018](#), ВВР, 2018, № 12, ст.68
[№ 2704-VIII від 25.04.2019](#), ВВР, 2019, № 21, ст.81
Кодексом
[№ 2597-VIII від 18.10.2018](#), ВВР, 2019, № 19, ст.74*

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 8 жовтня 2022 р. № 892-р
Київ

Про затвердження національного плану щодо відкритої науки

1. Затвердити [національний план щодо відкритої науки](#) (далі - національний план), що додається.
2. Міністерствам:
забезпечити виконання національного плану;
подавати щорічно до 10 січня Міністерству освіти і науки інформацію про стан виконання національного плану.
3. Міністерству освіти і науки до 20 січня інформувати Кабінет Міністрів України про стан виконання національного плану.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Про затвердження національного плану щодо відкритої науки [Електронний ресурс] : розпорядж. Каб. Міністрів України від 08.10.2022 № 892-р // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Електрон. дані. – Київ, 2022. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2022-p#Text>. – Назва з екрана.

Ключові установи з розвитку відкритої науки в Україні

Міністерство освіти і науки
України (МОН України)

<https://mon.gov.ua/>

Державна науково-
технічна бібліотека
України (ДНТБ)

<https://www.dntb.gov.ua/>

Національна академія наук України
(НАН України)

<https://www.nas.gov.ua/>

Національна академія
аграрних наук України

<http://naas.gov.ua/>

Національна академія
медичних наук України

<http://www.amnu.gov.ua/>

Національна академія
мистецтв України

<http://academia.gov.ua/>

Національна академія
правових наук України

<https://nals.com.ua/>

Національна академія
педагогічних наук
України

<http://naps.gov.ua/>

Європейські представництва та ініціативи, що займаються інтегруванням науки до європейського дослідницького простору

Представництво
Європейського Союзу в Україні
https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk

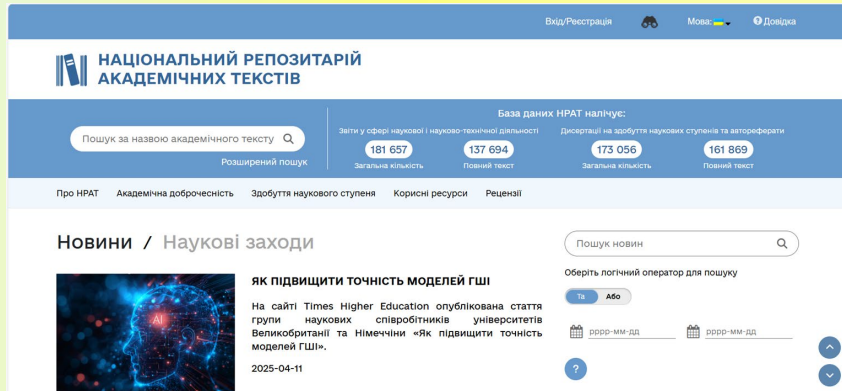

Програма Європейського
Союзу Erasmus+ в Україні
<https://erasmusplus.org.ua/>

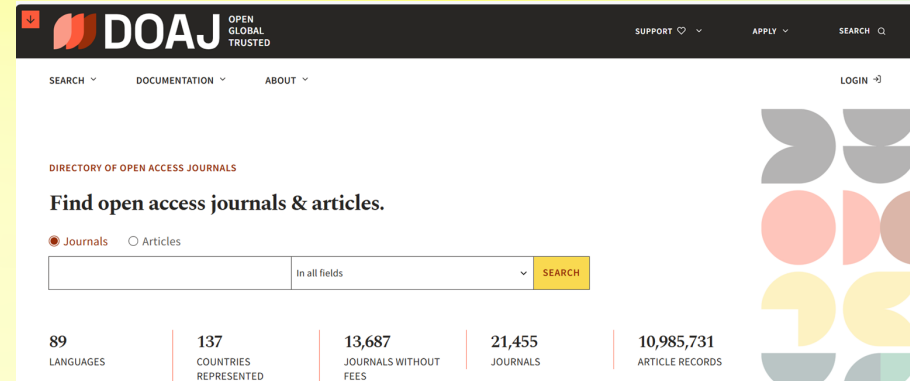

Програма Європейського Союзу з
досліджень та інновацій "Горизонт
Європа" (Horizon Europe)
<https://horizon-europe.org.ua/>

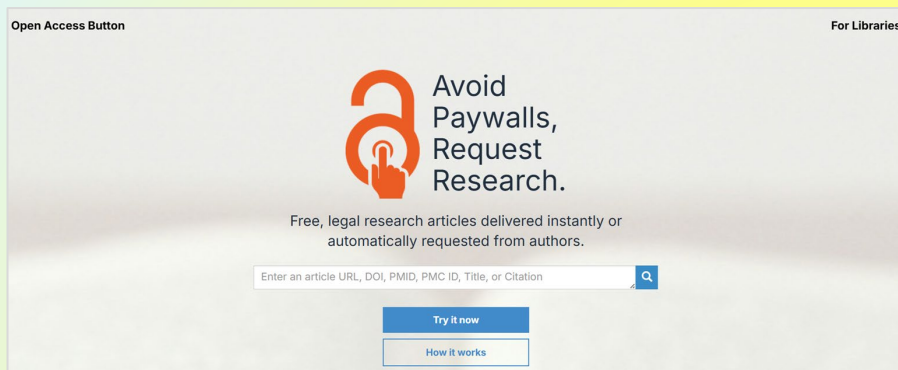
Провідні інтернет-платформи з відкритої науки

Національний репозитарій академічних текстів
<https://nrat.ukrintei.ua/>
загальнодержавна електронна база, що забезпечує відкритий доступ до академічних текстів українських науковців (дисертації, статті, монографії тощо)

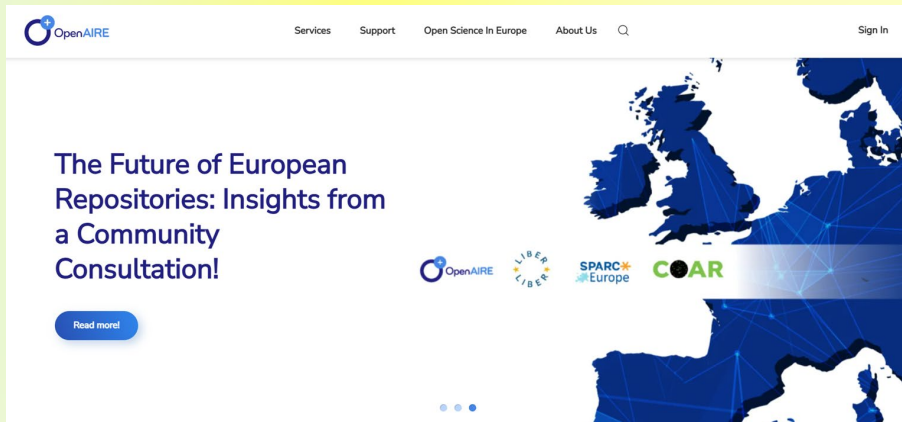
Directory of Open Access Journals (DOAJ) <https://doaj.org/>
міжнародний каталог, що забезпечує відкритий доступ до рецензованих журналів відкритого доступу з усього світу, зокрема до українських видань

Open Access Button

<https://openaccessbutton.org/>

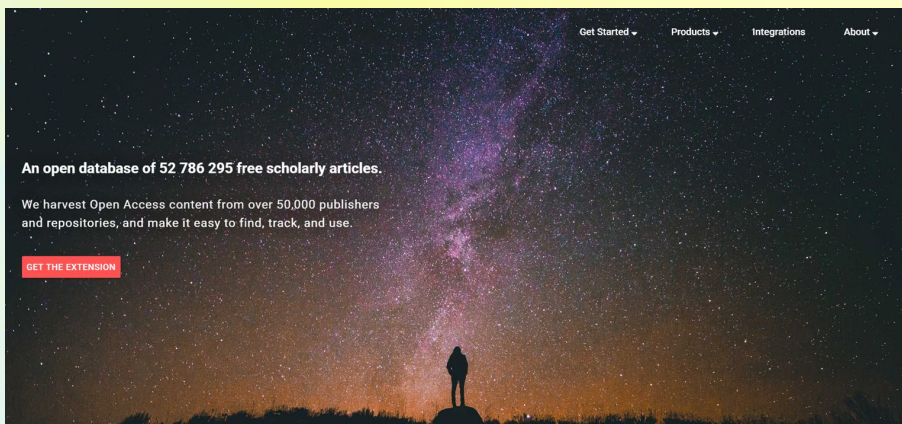
практичний інструмент, який допомагає знайти легальні безкоштовні копії наукових статей

OpenAIRE

<https://www.openaire.eu/>

європейська інфраструктура відкритого доступу, що надає інформацію про європейську політику відкритої науки, керівництва та інструменти

Unpaywall

<https://unpaywall.org/>

браузерне розширення для автоматичного пошуку безкоштовних легальних наукових статей

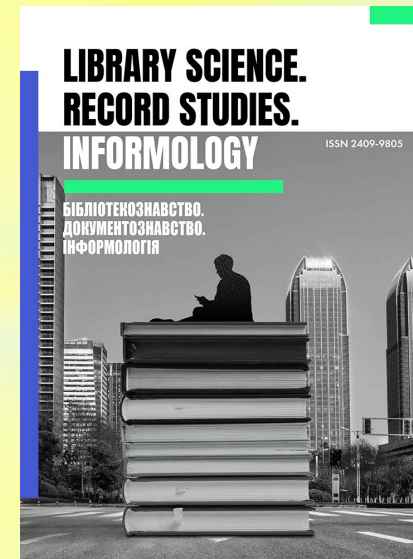
Відкрита наука: теоретичні та методологічні засади

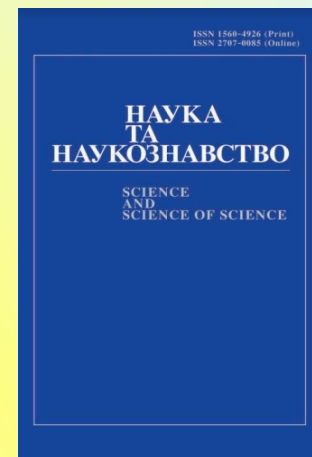
Концептуальні засади розвитку відкритої науки в НАПН України на 2024–2030 роки [Електронний ресурс] : за результ. наук. доповіді на засіданні Президії НАПН України, 22 серп. 2024 р. / Ірина Іванівна Драч, Ольга Михайлівна Петроє, Олександра Володимирівна Бородієнко, Ірина Юріївна Рєгейло // Вісн. Нац. акад. пед. наук України = Herald of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine : електрон. наук. період. вид. відкритого доступу. – Електрон. дані. – 2024. – Т. 6, № 2. – С. 1–6. – Режим доступу:

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6209>.

Karpenko, O. Open access to scientific resources of institutional repositories of Ukrainian higher educational institutions for information and library direction / Olena Karpenko, Nataliia Kobyzhcha // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія = Library Science. Record Studies. Informology : наук. журн. – 2024. – Vol. 20, No. 1. – P. 24–35. – Available at: <https://doi.org/10.63009/lrsri/1.2024.24>.

Бороздих Н. В. Принципи відкритої науки як основа формування наукового простору в Україні / Н. В. Бороздих // Наука та наукознавство = Science and Science of Science : міжнар. наук. журн. – 2023. – № 2 (120). – С. 116–137. – Доступно також: <https://doi.org/10.15407/sofs2023.02.116>.

Жарінова, А. Депонування результатів інтелектуальної діяльності: виклики й можливості відкритого доступу та відкритої науки для України / Алла Жарінова, Тетяна Ярошенко // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук = Ukrainian Journal on Library and Information Science : наук. журн. – 2023. – Вип. 11. – С. 62–81. – Доступно також: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.11.2023.282663>.

Відкриті наукові дані: аналітика європейських і національних стандартів щодо якості, інтероперабельності та безпеки / Т. В. Рудакова, Є. Б. Шаповалов, Т. К. Кузнецова, С. С. Жарінов // Наук. зап. Малої акад. наук України = Scientific Notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine. – 2023. – № 3(28). – С. 70–80. – Доступно також: <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2023-28-08>.

Шишкіна, М. П. Відкрита наука в умовах інтеграції освіти України до європейського дослідницького простору [Електронний ресурс] / Марія Павлівна Шишкіна, Ольга Павлівна Пінчук // Вісн. Нац. акад. пед. наук України : електрон. наук. період. вид. відкритого доступу. – Електрон. дані. – 2023. – Т. 5, № 1. – С. 1–7. – Режим доступу: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5124>.

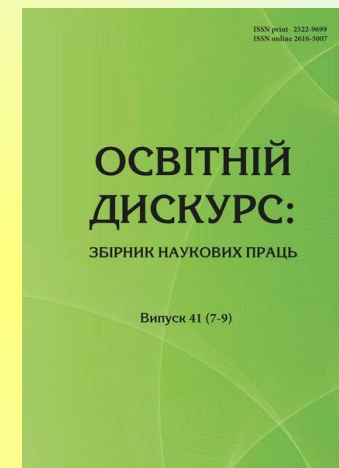

Драч, І. І. Досвід реалізації інституційних політик Відкритої науки в європейських університетах [Електронний ресурс] / Ірина Іванівна Драч, Світлана Григорівна Литвинова, Олена Михайлівна Слободянюк // Інформ. технол. і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. – Електрон. дані. – 2022. – Т. 90, № 4. – С. 173–190. – Режим доступу: <https://doi.org/10.33407/itlt.v90i4.4945>.

Калініна-Симончук, Ю. Відкритий доступ до досліджень і збереження авторського права: BOAI20 / Юлія Калініна-Симончук // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2022. – Вип. 65. – С. 227–235. – Доступно також: <https://doi.org/10.15407/np.65.227>.

Кубальський, О. Н. Наукова комунікація в добу глобалізації та соціальної турбулентності / О. Н. Кубальський // Освітній дискурс : зб. наук. пр. = Educational Discourse : a coll. of scientific papers. – 2022. – Вип. 41 (7/9). – С. 18–25. – Доступно також: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.41\(7-9\)-2](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.41(7-9)-2).

Ярошенко, Т. Відкрита наука: роль університетів та бібліотек у сучасних змінах наукової комунікації / Ярошенко Тетяна, Сербін Олег, Ярошенко Олександра // Цифр. платформа: інформ. технології в соціокультур. сфері : наук. журн. – 2022. – Т. 5, № 2. – С.277–292. – Доступно також: <https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.2.2022.270132>.

Ярошенко, Т. Відкритий доступ, відкрита наука, відкриті дані: як це було і куди йдемо : (до 20-ліття Будапештської ініціативи Відкритого доступу) / Тетяна Ярошенко // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук = Ukrainian Journal on Library and Information Science : наук. журн. – 2021. – Вип. 8. – С. 10–26. – Доступно також: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.8.2021.247582>.

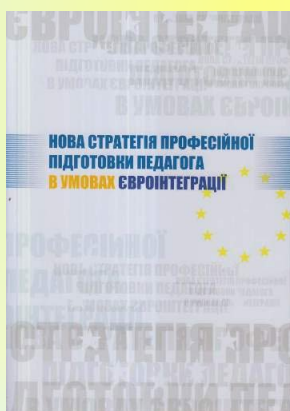
Відкрита наука. Наукові комунікації XXI століття

Відкрита наука. Наукові комунікації XXI століття [Електронний ресурс] : вірт. виставка / Б-ка Бердян. держ. пед. ун-ту. – Електрон. зображув. дані. – Бердянськ : [Б-ка БДПУ], 2024. – Режим доступу: <https://library.bdpu.org.ua/informatsiyno-navchal%ca%b9na-diyal%ca%b9nist%ca%b9/virtualni-vistavki/vidkryta-nauka/>. – Назва з екрана.

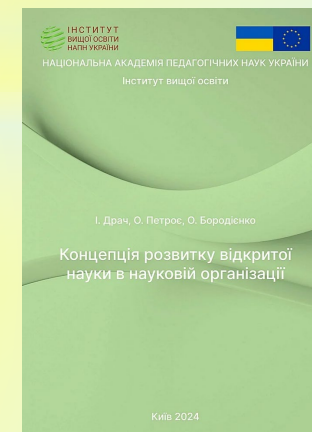
Інтегрування освітньої системи України до Європейського дослідницького простору

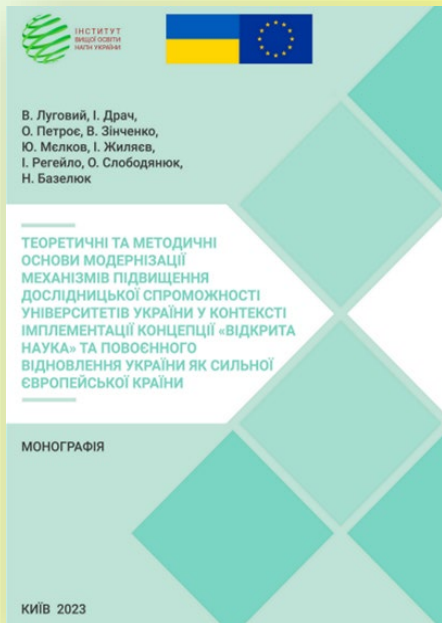
Європейський дослідницький простір: здобутки і перспективи : огляд. вид. / О. М. Топузов, О. І. Локшина, А. П. Джурило, О. М. Шпарик ; [за заг. ред. О. М. Топузова, О. І. Локшиної] ; Ін-т педагогіки Нац. акад. пед. наук України. – Київ : Пед. думка, 2024. – 66 с. – Доступно також: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-759-6-2023-51>.

Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції : монографія / [Іванюк Г. І. та ін. ; передм. С. П. Паламар ; над вид. працювали: Л. В. Потравка та ін.] ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ін-т післядиплом. пед. освіти. – Київ : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2023. – 540 с. – Доступно також: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/46908/>.

Драч, І. Концепція розвитку відкритої науки в науковій організації / І. Драч, О. Петроє, О. Бородієнко. – Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2024. – 16 с. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-53-3-2024>.

Теоретичні та методичні основи модернізації механізмів підвищення дослідницької спроможності університетів України у контексті імплементації концепції «Відкрита наука» та повоєнного відновлення України як сильної європейської країни : монографія / В. Луговий, І. Драч, О. Петроє [та ін. ; за ред. В. Лугового та ін.]. – Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2023. – 173 с. – Доступно також: <https://doi.org/10.31874/978-617-7644-61-2-2023>.

Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду з підвищення дослідницької спроможності університетів України в умовах війни та повоєнного відновлення у контексті імплементації концепції «Відкрита наука» : препринт (аналіт. матеріали) / В. Луговий, І. Драч, О. Петроє [та ін. ; за ред. В. Лугового, О. Петроє]. – Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2022. – 147 с. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/978-617-7644-57-5-2022>.

Пальваль, А. Євроінтеграція в освіті: історія розвитку після Другої світової війни. / Анастасія Пальваль // Новий Колегіум : наук.-інформ. журн. – 2023. – № 1/2 (110). – С. 135–138. – Доступно також: <https://doi.org/10.30837/nc.2023.1-2.135>.

Топузов, О. Європейський дослідницький простір як орієнтир розвитку освіти і науки в Україні / О. Топузов, О. Локшина, А. Джурило // Укр. пед. журн. – 2023. – № 4. – С. 5–19. – Доступно також: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-5-19>.

Яценко, В. В. Професійна самореалізація майбутніх педагогів дошкільної освіти в умовах євроінтеграції / В. В. Яценко, С. В. Пехарєва // Інновац. педагогіка : наук. журн. – 2023. – Вип. 57, т. 2. – С. 181–185. – Доступно також: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.36>.

Чимбай, Л. Л. Роль інтернаціоналізації системи вищої освіти України на шляху до Європейського Союзу. / Л. Л. Чимбай, Л. В. Попкова, Т. О. Ханюк // Освітня аналітика України : наук.-практ. журн. – 2022. – Вип. 4 (20). – С. 31–48. – Доступно також: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-4-31-48>.

Іщенко, А. Міждисциплінарний підхід як пріоритетна стратегія розвитку вищої освіти в країнах ЄС / А. Іщенко // Пед. науки: теорія, історія, інновац. технології : наук. журн. – 2022. – № 2 (116). – С. 255–266. – Доступно також: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/13087>.

Погребняк, В. П. Євроінтеграційний вимір модернізації системи вищої освіти України / В. П. Погребняк, О. В. Дашковська // Інновац. педагогіка : наук. журн. – 2021. – Вип. 33, т. 2. – С. 117–123. – Доступно також: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-2.23>.

Чорнойван, Г. П. Тенденції розвитку дослідників у контексті інтеграції в Європейський дослідницький простір / Г. П. Чорнойван // Інновац. педагогіка : наук. журн. – 2021. – Вип. 42. – С. 208–211. – Доступно також: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/42.42.>

Шнюкова, І. Модернізація змісту освіти в умовах євроінтеграції України / Ірина Шнюкова, Ольга Кайтановська // Проф. освіта : наук.-метод. журн. – 2021. – № 2 (91). – С. 61–62. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731332/1/PO_2_2021.pdf#page=63.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИКІВ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОСТІР
TRENDS IN RESEARCH DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO THE EUROPEAN RESEARCH AREA

У статті зображено аналіз прямих тенденцій розвитку дослідників у контексті євроінтеграції. Акцентовано увагу на тенденції поглиблення знань у зв'язку з інтеграцією, посилення ролі для дослідників у контексті європейського простору досліджень (європейського дослідницького простору).

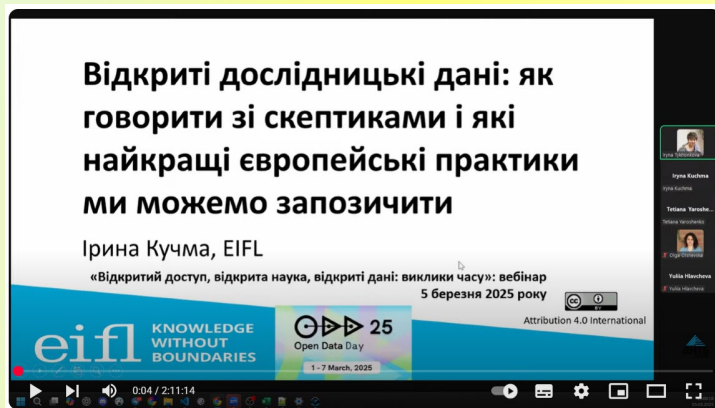
The article analyzes the trends of science and research development, in particular at the national and international levels in the context of European integration. Emphasis is placed on the strengthening and support of the role of science in universities, strengthening the role and position of the profession of researcher, scientist, researcher, as well as creating favorable conditions for attracting young people to science. It was found that in the institutional part of higher education the tendency is the development of human resources as a valuable component that affects the activity and status of the institution. This process is open, transparent and accessible to those who want to follow training. Resources and courses for professional, personal and career development are presented on the sites in the relevant sectors. These sectors are usually called "Researcher's Career" or "Center for Professional Development". It is worth noting that the policy of the UK's leading universities is aimed at attracting and retaining talented researchers by creating the most favorable employment conditions. First of all, it is a decent salary and modern material

conditions. In addition, there are various programs to provide housing and benefits. It is noted that in Ukraine there is a positive trend at the national level to strengthen the scientific component of universities. An important relative of the Ministry of Education and Science of Ukraine is the development of the Roadmap for the integration of domestic research and innovation system into the European Research Area. The main priorities of the Roadmap are to increase the efficiency of the national research system, attract investment in research infrastructure, attract talented researchers, knowledge transfer and Open Science, and international mobility and cooperation. There is an opportunity for universities of Ukraine to participate in cooperation of the National Research Foundation of Ukraine within international European projects. Horizon Europe 2021-2027, etc. Key words: science, research potential development, professional and career growth, European research, scientific research activities, European Research Area.

UDK 374.3:37.014
DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/42.42.>

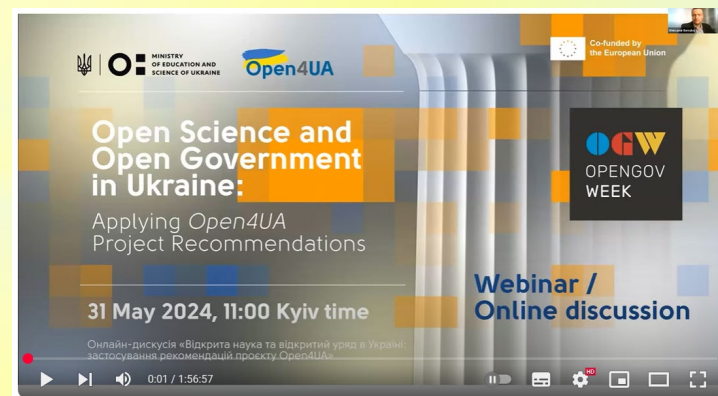
Чорнойван Г.П.,
канд. пед. наук,
ст. науковий співробітник кафедри
інтер'єрної освіти і науки
Національного академічного педагогічного
університету України

Відеоматеріали з вебінарів і дискусій про відкриту науку в Україні

Відкритий доступ, відкрита наука, відкриті дані: виклики часу [Електронний ресурс] : [Відкриті дослідницькі дані як говорити зі скептиками і які найкращі європейські практики ми можемо запозичити] : вебінар / ДНТБ України // YouTube. – Електрон. зображув. дані. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=aHilLNseS8M>. – Назва з екрана. – Дата публікації: 05.03.2025. – Дата перегляду: 08.05.2025.

Open Science and Open Government in Ukraine: Applying Open4UA Project Recommendations [Electronic resource] : webinar / Open4UA Project // YouTube. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=g_wDeylhVao. – Назва з екрана. – Дата публікації: 31.05.2024. – Дата перегляду: 08.05.2025.

Відкрита наука: прозорість та доступність інформації щодо наукових досліджень [Електронний ресурс] : панельна дискусія / MON UKRAINE // YouTube. – Електрон. дані. – Режим доступу:

<https://www.youtube.com/watch?v=Jh8PbtmtmlQ>. –

Назва з екрана. – Дата публікації: 12.05.2023. –

Дата перегляду: 08.05.2025.

I науково-практична конференція з міжнародною участю «Відкрита наука в умовах інтеграції освіти України до європейського дослідницького простору» [Електронний ресурс] : пленарна дискусія / Інститут цифровізації освіти НАПН України // YouTube. – Електрон. дані. – Режим доступу:

<https://www.youtube.com/watch?v=egVcl7hoWpg>. –

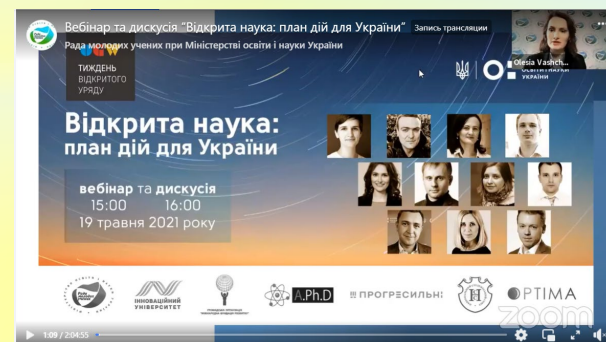
Назва з екрана. – Дата публікації: 04.05.2023. – Дата

перегляду: 08.05.2025.

Відкрита наука: план дій для України [Електронний ресурс] : вебінар та дискусія / Рада молодих учених при Міністерстві освіти і науки України // Facebook. – Електрон. дані. – Режим доступу:

<https://www.facebook.com/youngscientists.ua/videos/189389419712304>. – Назва з екрана. – Дата публікації:

19.05.2021. – Дата перегляду: 08.05.2025.

E-mail:

dnpb@i.ua (для офіційних звернень),

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок),

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

Адреса бібліотеки:
Україна, 04060,
м. Київ, 60,
вул. М. Берлинського, 9

Вебпортал:
<http://dnpb.gov.ua/ua/>

Виставку підготувала **Жигалюк А. В.** – провідний бібліотекар відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів;

відповідальна – завідувач відділу зберігання фонду, обслуговування користувачів та соціокультурної діяльності **Бондарчук О. Б.**

Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інтернет-ресурси (дата звернення 15.04.2025).